

21

חוקי התורה

גליונות לפרשת השבוע
בעריכת נחמה ליברביץ

שנת תשס"ב

ב' - ג' סיחון ועוג

דברים (תשכ"ח)

הערה לחלקו הראשון של פרק ב' עיין גליונו רב' תש"י, עמ"ס י.

א. שאלות ודיוקים ברש"י:

- 1. ב' כ"ס ד"ח ער אשר אפכור את הירדן; מוטב על "אעברה בארצך".
(א) מה קשה לו?
אא (ב) מדוע רש"י אינו מפרש גם את המקום המטביל במד' כ"א כ"ב עו אשר בעבור את גבולך.
- 2. ב' ל"ז " וכל אשר צוה ה' אלוקינו; שלא לכבוש הנחור.
(א) מה קשה לו?
אא (ב) היכן מצילנו לרש"י שמישב קשי כזה גם בפרשה ואחחנן?

ב' ל"ז רק אל ארץ בני עמון לא קרבת, כל יד נחל יבוק וערי ההר. הטה לפסוקנו יהושע י"ב כ"ז-כ"ח: ויחן משה למטה גד לבני גד למספחותם: ויהי להם הגבול יעזר וכל ערי הגלעד וחצי ארץ בני עמון...

הסבר, כיצד אין הפסוק גיהושע סותר לבאמר בפסוקנו! העזר בשופטים י"א.

ג. ג' ב' ויאמר ה' אלי אל תירא אותי:

במדבר רבה י"ט "אל תירא אותי" זה שאמר הכתוב (משלי כ"ח) "אשרי אדם טעח תמיד" וכן הוא מדה הצדיקים, אע"פ שהקב"ה מבטיחן, אין פורקים ביראתו, וכן ניעקב (בר' ל"ב) "ויירא יעקב" - למה נתיירא? אמרו "שמא בתלכתי אצל לבן בכלום... והצניחי הקב"ה!" ואף שמא תפש את היראה כנגד אביו. ולמה נצייירא? אמרו: "שמא מעלו ישראל בכלחמת סיחון או נחלכלכו בעברת". אמר לו הקב"ה: "אל תירא".

רמב"ן במדבר כ"א ל"ד: ... ועל דרך הפשט לא היה בועתו של משה לתוריש עתה לישראל

ארץ סיחון ועוג... והנה סיחון יצא לקראת ישראל המדברה וילחם בה על כרחו, או הודיעה: "ראה החילותי תת לצניך את סיחון ואת ארצו" כי סכאן תחיל בכבוש שבט עמיס, אבל עוג אסף כל חילו ארעי, והיא עיר בקצה גבולו, והיו ישראל יכולים לנטות מעליו כאשר נטר מעל עשו, והטעם אמר לו: "אל תירא אותי"

אברבנאל: משה וכל ישראל פחו קראם ורעדו בחטבם שנהיות עוב יוצא לקראתם אחרי נצחון על סלך האמורי, לא היה אלא מפני שאמין לבו בגבורים וחם לבו בקרבן לנקום את נקמת סיחון.

- 1. הסבר מה השאלה העומדת בפני כלם. (ומה היא טעמורת השאלה במדרש "למה נתיירא" - הן בפרוש זאמר, שהתירא מפני עשו וארבע טאות איש אשר עמו!)
- אא 2. מהו השאלה הנוטפת המתעוררת לנוכח המסופר בפרק ב', שאותה סיטב הרמב"ן?
- 3. מה בין המדרש לבין שני הפרשנים בהסבר פחדו של משה?
- 4. הסבר את המקומות במדרש המסומנים בקו.
- 5. לדברי הרמב"ן המסומנים בקו: מניין לו לרמב"ן שזו היחה דעתו? מה הטוב בדבר לא להוריש לישראל נחלת סיחון ועוג?

ד. אל תירא אותי.

רש"י: ובסיחון לא תוצרך לומר "אל תירא אותי", אלא מתירא היה משה, שלא תעמוד לו (= לעוג) זכות ששטם לאברהם, שב' (בר' י"ד) "ויבא הפליט" - והוא עוג.

השרה:

- דברים ב' ד' אחס עובדים בגבול אחיכם בני עשו... ויראו מכס
- דב' ז' י"ח... רבים הגויים האלה...
- לא תירא מהם...
- דב' כ' א' עם רב סמך לא תירא מהם
- מלכ' א' א' ר' ואדוניה ירא מפני שלטה
- דברים ו' י"ג את ה' אלוקיך תירא
- "ד' " לירא אונזו כל היסיוס
- ויקרא י"ט איש אביו ואונזו תירא
- דברים י"ג כי אם ליראת את ה'
- מלכ' א' י"ח ג' ועובדיה ירא את ה'
- תחלים קי"ב אשרי איש ירא את ה'

1. הגור לפי הדוגמאות הנ"ל מהו ההבדל במשמעות בין "ירא את" ובין "ירא מפני" או "ירא מ...?"

2. כמה מסייע ההבדל הלשוני הזה לדרש הסובא ברש"י דלפיל?